

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Л. Ю. Дикарева

«__» _____ 2018 р.

2. Володимир Вернадський – світло українського розуму

Одним із велетнів науки справді планетарного масштабу, ім'я якого назавжди вписане золотими літерами до інформаційної скарбниці Всесвіту, був Володимир Іванович Вернадський - видатний вітчизняний учений-енциклопедист, природодослідник, основоположник геохімії, біогеохімії, радіогеології, вчення про біосферу та ноосферу.

В. Вернадський був глибоко переконаний у тому, що життя вічне, а питання про його походження ненаукове, оскільки поки що не існує засобу його вирішення. Він неодноразово підкреслював невипадковий, закономірний характер біосфери як земного явища і вірив у те, що на інших планетах можливе життя, а відповідно, й інші біосфери. Володимир Іванович розглядав людину як природну частину біосфери, а її діяльність – як найважливіший геологічний фактор. У майбутньому, вважав учений, біосфера повинна перетворитися на ноосферу, тобто перейти в такий стан, коли людська думка виступить як одна з основних сил, що визначають її розвиток.

Правнук запорізького козака, Володимир Вернадський усе своє життя був пов'язаний з Україною, і не лише родоводом. Його наукова біографія тісно переплетена з рідним краєм. Будучи студентом природничого відділення фізико-математичного факультету Петербурзького університету, він неодноразово приїздив на польові роботи до Катеринославської та Полтавської губерній, мандрував Дніпром. Згодом став членом Українського наукового товариства в Києві, Полтавського товариства «Просвіта», Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка у Львові, Товариства дослідників науки при Харківському університеті, Волинського наукового товариства.

Але найінтенсивнішою була робота В. Вернадського у найтяжчі для України роки з жовтня 1917 по березень 1921 року. Саме в цей час Володимир Іванович жив в Україні і встиг зробити дуже багато: створив Українську академію наук і став її першим президентом; організував першу в Україні національну наукову бібліотеку (тепер – Центральна наукова бібліотека АН України ім. В. І. Вернадського); створив комісію з вивчення природних сил України і наукову школу з біогеохімії; сприяв розвитку вищої школи в Україні (був ректором Таврійського університету). У Києві та родовому помісті в селі Шишаки на Полтавщині він написав наукові праці, які склали основу його вчення про біосферу та ноосферу, вчення, що стало революційним для світової науки.

В одному зі своїх листів до видатного українського вченого-мовознавця Агатангела Кримського він писав: «Дорогий друже, підводячи підсумки життя, переді мною проходять наші зустрічі. Загалом підсумок – один-єдиний підсумок: наукова творча робота і вільна культурна діяльність за Україну і рідну мову, які мені передав батько з дитинства. І я, виходячи з думок, що мені приємні, в обох течіях взяв найактивнішу, до певної міри, провідну участь. І на обох шляхах я йшов поряд з Вами».

Володимира Вернадського часто називають громадянином Всесвіту. Самовіддано працюючи на благо України, він своїми відкриттями суттєво збагатив світову науку. На думку сучасних учених, яскравість національних рис прямо пропорційна рівню інтелектуальної обдарованості, тому творчість генія завжди є глибоко національною. Життя і наукова діяльність В. Вернадського – найкраще підтвердження цим словам. (Сергій Ковальчук)

(2794 знаків)